

# **Triduum Paschalne – uwagi liturgiczne**

# I. TRIDUUM PASCHALNE W OGÓLNOŚCI

- I. **Największe misteria ludzkiego odkupienia sprawuje Kościół co roku począwszy od Mszy wieczornej Wielkiego Czwartku aż do Nieszporów Niedzieli Zmartwychwstania.** Czas ten słusznie jest określany, jako "Triduum Chrystusa ukrzyżowanego, pogrzebanego i zmartwychwstałego". Nazywa się go "Triduum Paschalnym" ponieważ uobecnia się wtedy i uskutecznia misterium Paschy, to jest przejścia Pana z tego świata do Ojca. Przez sprawowanie tego misterium w znakach liturgicznych i sakramentalnych Kościół jednoczy się wewnętrznie z Chrystusem, swoim Oblubieńcem. (*List ŚP 38*)
- II. W ciągu dwóch pierwszych dni (piątek, sobota) Triduum trwa święty **post paschalny**, kiedy to zgodnie z pierwotną tradycją Kościół pości, ponieważ "Oblubieniec został zabrany". Wszędzie należy zachować post i wstrzeźliwość w Wielki Piątek Męki Pańskiej; doradza się, aby był on przedłużony także na Wielką Sobotę, tak by kościół z uwznioślonym i otwartym duchem przeszedł do radości Niedzieli Zmartwychwstania. (*List ŚP 39*)
- III. Zaleca się wspólne sprawowanie **Godziny Czytań i Jutrznii w Wielki Piątek Męki Pańskiej i w Wielką Sobotę.** Wypada, aby w tej modlitwie w kościele katedralnym uczestniczył biskup, o ile to możliwe, razem z duchowieństwem i ludem.  
Oficjum to, nazwane niegdyś "Ciemną Jutrznia", winno otrzymać właściwe miejsce w pobożności wiernych i domaga do nabożnej kontemplacji: Męki, Śmierci i pogrzebu Pana w dorocznym oczekiwaniu na Jego Zmartwychwstanie. (*List ŚP 40*)
- IV. Do należytego sprawowania Paschalnego Triduum konieczna jest odpowiednia liczba **usługujących i ministrantów**, którzy winni być **starannie pouczeni o czynnościach, które mają wykonać.** Niech duszpasterze zabiegają o to, aby możliwie jak najlepiej wyjaśnili wiernym znaczenie i porządek obrzędów i przygotowali ich do czynnego i owocnego uczestnictwa. (*List ŚP 41*)
- V. **Śpiew ludu, usługujących i kapłana celebrującego** ma szczególne znaczenie w obrzędach Wielkiego tygodnia, a zwłaszcza w ciągu Paschalnego Triduum, ponieważ bardzo odpowiada uroczystemu charakterowi tych dni, a także dlatego, że teksty najbardziej osiągają swoją wymowę wtedy, gdy są

śpiewane.

**Nie należy pomijać** liturgicznych tekstów śpiewanych przeznaczonych do udziału ludu tylko z racji ułatwiania; ich przekłady na język ojczysty niech zostaną zaopatrzone w melodie. Jeśli jeszcze nie ma do dyspozycji tekstów do liturgicznych śpiewów w języku narodowym, należy tymczasem dobrać inne odpowiednie śpiewy.

W większych kościołach należy korzystać z bogatszego skarbcza muzyki sakralnej tak starodawnej, jak i współczesnej; zawsze jednak trzeba dbać o odpowiednie uczestnictwo ludu. (*List ŚP 42*)

VI. Od Wielkiego Czwartku do Wielkiej Soboty nie wolno odprawiać Mszy św. żałobnych, nawet pogrzebowych.

„W Wielki Czwartek i Triduum Paschalne pogrzeb odbywa się jak zwykle ze śpiewem. Zamiast Mszy św. odprawia się liturgię słowa Bożego i obrzęd ostatniego pożegnania. Uczestnikom pogrzebu nie udziela się Komunii św. („Notitiae” 11/1975, s. 288). Od Wielkiego Czwartku wieczorem do Wielkiej Soboty włącznie nie wprowadza się pogrzebu do kościoła, w którym odbywa się adoracja Najświętszego Sakramentu” (*Instrukcja liturgiczno-duszpasterska episkopatu o pogrzebie i modlitwach za zmarłych*, n. 12 b).

VII. Według dekretu z 8 marca 2016: Mając na uwadze coraz głębsze przeżywanie misterium Eucharystii zezwalam na udzielanie Komunii Świętej pod obiema postaciami, zgodnie z zasadami podanymi w Ogólnym Wprowadzeniu do Mszału Rzymskiego (nr 281-287), w następujące dni roku:

Msza Wieczerzy Pańskiej w Wielki Czwartek,

Msza sprawowana w czasie Wigilii Paschalnej.

## II. MSZA WIECZERZY PAŃSKIEJ

- I. "Mszą sprawowaną w **wieczór Wielkiego Czwartku** rozpoczyna Kościół Paschalne Triduum. Przypomina ową Ostatnią Wieczerzę, kiedy to Pan Jezus, tej nocy, której był wydany i umiłował swoich na świecie do końca, ofiarował Bogu Ojcu pod postaciami chleba i wina swoje ciało i swoją krew, dał apostołom do spożywania oraz im i ich następcom w kapłaństwie nakazał, aby Je ofiarowali". (*List ŚP 44*)
- II. Mszę Wieczerzy Pańskiej **sprawuje się w godzinach wieczornych**, w czasie bardziej sprzyjającym czynnemu uczestnictwu miejscowej wspólnoty.

Mogą ją koncelebrować wszyscy prezbiterzy, choćby tego dnia koncelebrowali już Mszę Krzyżma, albo też mieli obowiązek sprawowania drugiej Mszy dla dobra wiernych. (*List ŚP 46*)

- III. Przed Mszą **Tabernakulum powinno być zupełnie puste**. Hostie do komunii powinny zostać **konsekrowane podczas samej Ofiary**. Należy konsekrować tyle chleba, by wystarczyło także do udzielania komunii św. w dniu następnym. (*List ŚP 48*)
- IV. W celu przechowania Najświętszego Sakramentu należy przygotować i **urządzić kaplicę**, tak, aby **sprzyjała medytacji**. Jej wystrój winien być **surowy i skromny**, zgodnie z liturgią tych dni. Należy unikać wszelkich nadużyć i usunąć je. Jeśli tabernakulum znajduje się w kaplicy oddzielonej od głównej nawy, wypada w niej przygotować miejsce złożenia i adoracji Najświętszego Sakramentu. (*List ŚP 49*)
- V. Jeśli istnieje taki miejscowy zwyczaj, podczas śpiewu "Chwała na wysokości Bogu" **uderza się w dzwon**; po skończeniu tego śpiewu dzwony **milkną** aż do "Chwała na wysokości" w Wigilie paschalną, chyba że Konferencja Biskupia lub miejscowy ordynariusz, zależnie od okoliczności, inaczej postanowi. W tym samym czasie gra na organach i na innych instrumentach jest dozwolona tylko dla podtrzymania śpiewu. (*List ŚP 50*)
- VI. Odbywające się zgodnie z tradycją obmycie **nóg** wybranym mężczyznom oznacza służbę i miłość Chrystusa, który przyszedł nie po to, aby Mu służono, lecz aby służyć. Wypada tę tradycję zachować i wyjaśnić właściwy jej sens. (*List ŚP 51*)
- Uwaga!** Dekret **In missa in cena Domini** z 2016r. usuwa z dokumentów zawężenie grupy do mężczyzn.
- VII. Dary dla ubogich, zwłaszcza zebrane w czasie wielkopostnym jako owoce pokuty, należy przynieść w procesji na przygotowanie darów, podczas, gdy lud śpiewa "Gdzie miłość wzajemna i dobroć...". (*List ŚP 52*)
- VIII. **Po modlitwie po Komunii formuje się procesja**: na jej czele idzie usługujący z Krzyżem, następnie idą usługujący z zapalonymi świecami i z kadzidłem. Przez kościół zanoszą Najświętszy Sakrament do miejsca, gdzie będzie przechowywany. W tym czasie śpiewa się hymn: "Sław, języku, tajemnicę" lub inna pieśń eucharystyczną (60).  
Przeniesienie i złożenie Najświętszego Sakramentu nie może się odbyć, jeżeli w

tym samym kościele nie ma być sprawowana w Wielki Piątek liturgia ku czci Męki Pańskiej. (*List ŚP 54*)

- IX. Dziś można uzyskać odpust zupełny za pobożne odśpiewanie po Mszy Wieczerzy Pańskiej, przed uroczyste wystawionym Najświętszym Sakramentem strof: „Przed tak wielkim”. (*EI 7,2*)
- X. Najświętszy Sakrament należy złożyć w zamkniętym tabernakulum. Nigdy nie należy go wystawiać w monstrancji. (*List ŚP 55*)
- XI. Należy **zaprosić wiernych**, aby po Mszy Wieczerzy Pańskiej poświęcili stosowna część nocy na adorację Najświętszego Sakramentu uroczyste przechowywanego w tym dniu w kościele. Zależnie od okoliczności podczas trwania adoracji eucharystycznej można odczytać jakąś część Ewangelii wg św. Jana (rozdz. 13 - 17).  
Po północy jednak adoracja winna się odbywać bez zewnętrznej okazałości, ponieważ rozpoczął się już dzień Męki Pańskiej. (*List ŚP 56*)
- XII. **Po Mszy obnaża się ołtarz**, przy którym była sprawowana. Wypada okryć krzyże w kościele czerwoną lub fioletową zasłoną, chyba, że uczyniono to już w sobotę przed V Niedzielą Wielkiego Postu. Nie należy zapalać lamp przed obrazami Świętych. (*List ŚP 57*)

### **III. WIELKI PIĄTEK I LITURGIA MĘKI PAŃSKIEJ**

- I. W tym dniu, w którym "Chrystus został ofiarowany jako nasza Pascha" , Kościół rozmyślając nad Męką swojego Pana i Oblubieńca oraz adorując Krzyż, wspomina narodzenie z boku Chrystusa umierającego na Krzyżu i wstawia si do Boga za zbawienie całego świata. (*List ŚP 58*)
- II. Zgodnie z najdawniejszą tradycją Kościół nie sprawuje w tym dniu Eucharystii; Komunii świętej udziela się wiernym jedynie podczas liturgii ku czci Męki Pańskiej; chorym, którzy w tej liturgii nie mogą uczestniczyć, ciało pańskie może być zaniesione o każdej porze dnia. (*List ŚP 59*)
- III. Wielki Piątek Męki Pańskiej w całym kościele jest dniem pokuty, w którym **obowiązuje** zachowanie **wstrzemięźliwości i postu**. (*List ŚP 60*)
- IV. Stanowczo **zakazuje się** w tym dniu sprawowanie sakramentów, z wyjątkiem Sakramentu Pokuty i Namaszczenia chorych. Pogrzeb należy odprawić bez śpiewu, bez gry na organach i bez dźwięku dzwonów. (*List ŚP 61*)

- V. Zaleca się dzisiaj sprawowanie w kościołach z udziałem ludu Godziny czytań i Jutrzni. (*List ŚP 62*)
- VI. **Obrzęd Męki Pańskiej winien być sprawowany** w godzinach popołudniowych, około godziny 15.00. Z racji duszpasterskich można wybrać inną, bardziej stosowną godzinę, w której lud łatwiej może się zgromadzić, np. tuż po południu albo w późniejszych godzinach, jednakże nie po godzinie 21.00. (*List ŚP 63*)
- VII. Pochodzący z najstarszej tradycji Kościoła porządek Liturgii Męki Pańskiej (liturgia słowa, adoracja Krzyża i komunია Świąta) winien być nabożnie i starannie zachowany i nikomu nie wolno go samowolnie zmieniać. (*List ŚP 63*)
- VIII. Kapłan i usługujący udają się do ołtarza w milczeniu, bez śpiewu. Jeśli mają być włączone jakieś **słowa wprowadzenia**, należy je wypowiedzieć **przed wejściem usługujących**.  
Kapłan i usługujący po oddaniu pokłonu ołtarzowi, padają na twarz; prostracja ta, jako obrzęd właściwy dla tego dnia, winna być starannie zachowana, oznacza bowiem zarówno upokorzenie "człowieka ziemskiego", jak i smutek i ból Kościoła.  
Wierni zaś stoją podczas wejścia usługujących, a następnie klękają i modlą się w milczeniu. (*List ŚP 65*)  
Kapłan i diakon ubierają szaty koloru czerwonego (*CE*, nr 316). Czyni to **tylko jeden kapłan**, pozostali obecni prezbiterzy i diakoni nie asystujący, ubierają się w strój chórowy bez stuł (*CE*, nr 66).
- IX. Czytania należy wykonać w całości. W zwykły sposób należy też odśpiewać psalm responsoryjny i aklamacje przed Ewangelią. Opowiadanie o Męce Pańskiej według św. Jana śpiewa się lub czyta w ten sam sposób, jak w poprzednią niedzielę (por. nr 33). Po Opowiadaniu o Męce należy wygłosić homilię, a pod koniec wezwać wiernych, aby przez pewien czas trwali na rozmyślanii. (*List ŚP 65*)
- X. Krzyż używany w obrzędzie odsłonięcia winien być **dość duży i piękny**; należy wybrać pierwszą lub drugą formę podaną w Mszaie. Obrzęd ten należy sprawować **z okazałością tego znaku naszego zbawienia**: zarówno wezwanie przy odsłonięciu Krzyża, jak i odpowiedz ludu winny być śpiewane; nie należy też pomijać pełnego czci milczenia po każdej prostracji wiernych, kiedy kapłan stoi i trzyma podniesiony Krzyż. (*List ŚP 68*)

- XI. Osobista adoracja Krzyża jest najpoważniejszym elementem w tym obrzędzie. **Dlatego należy przedstawić Krzyż do adoracji każdemu z wiernych i jedynie w bardzo wielkim zgromadzeniu ludu można zastosować obrzęd adoracji dokonywanej przez wszystkich razem.**
- Do adoracji należy używać **tylko jednego Krzyża**; domaga się tego prawidłowość znaku. Podczas adoracji krzyża niech będą wykonywane antyfony, "Improperia" i hymny, które w sposób liryczny przywołują na pamięć historię zbawienia, albo inne stosowne pieśni. (*List ŚP 69*)
- Przechodząc przed krzyżem przyklękamy aż do rozpoczęcia Wigilii Paschalnej.
- XII. Dziś można zyskać odpust zupełny za adoracje krzyża podczas Liturgii. (EI 13, 1)
- XIII. Po zakończeniu liturgii obnaża się ołtarz, pozostawia się jedynie Krzyż z czterema świecami. Należy przygotować w kościele odpowiednie pomieszczenie (np. kaplicę, w której przechowywana była Eucharystia w Wielki Czwartek), gdzie będzie złożony Krzyż, aby wierni mogli go adorować i całować, i gdzie mogliby trwać na modlitwie, na rozmyślaniu. (*List ŚP 71*)
- XIV. Z racji duszpasterskich nigdy nie należy zaniedbywać w tym dniu nabożeństw, jak Droga Krzyżowa, procesja ku czci Męki Pańskiej i wspomnienia boleści Najświętszej Maryi Panny. Teksty i śpiewy tych nabożeństw należy dostosować do ducha Liturgii tego dnia. Porę tych nabożeństw należy tak uzgodnić z godziną głównej celebracji, aby okazywało się, że Czynność liturgiczna z natury swojej znacznie przewyższa wszystkie inne nabożeństwa. (*List ŚP 72*)

## IV. WIELKA SOBOTA

- I. W Wielką Sobotę **Kościół trwa przy Grobie Pańskim**, rozważając Mękę i Śmierć Chrystusa oraz jego zstąpienie do otchłani, a także w modlitwie i poście oczekuje na Jego Zmartwychwstanie. Bardzo zaleca się sprawowanie Godziny Czytań i jutrzni z udziałem ludu (por. nr 40). Tam, gdzie nie jest to możliwe, należy przewidzieć celebrację Słowa Bożego lub nabożeństwo zgodne z misterium tego dnia. (*List ŚP 73*)
- II. Można wystawić w kościele celem uczczenia przez wiernych obraz Chrystusa ukrzyżowanego lub spoczywającego w grobie, albo zstępującego do otchłani, a także obraz Matki Bożej Bolesnej. (*List ŚP 74*)
- III. Dzisiaj Kościół powstrzymuje się zupełnie od sprawowania Ofiary Mszy świętej. Komunii świętej można udzielać na sposób Wiatyku. Nie należy

sprawować zaślubin ani innych sakramentów, z wyjątkiem Pokuty i Namaszczenia Chorych. (List ŚP 75)

- IV. Wiernych należy pouczyć o szczególnym charakterze Wielkiej Soboty.  
**Zwyczaj i tradycje świąteczne związane z tym dniem z powodu antycypowania niegdyś w Wielką Sobotę celebracji paschalnej, należy przenieść na noc i dzień Paschy.** (List ŚP 76)
- V. Obrzęd pobłogosławienia pokarmów może być sprawowany przez kapłana, diakona bądź ustanowionych przez biskupa akolitów i lektorów, będących alumnami seminarium duchownego. Kapłan i diakon rozkładają ręce na czas wypowiedzenia modlitwy błogosławieństwa, inni szafarze odmawiają tę modlitwę z rękami złożonymi. (OB. t I, 1338, ;1345). Choć obrzęd nie mówi wprost o geście błogosławieństwa wykonywanego przez świeckich, należy zrezygnować z niego, jeśli obrzędu nie dokonuje kapłan bądź diakon.

## V. NIEDZIELA WIELKANOCNA

### ZMARTWYCHWSTANIA PAŃSKIEGO

a) Wigilia paschalna w noc świętą

- I. Zgodnie z bardzo dawną tradycją ta noc jest czuwaniem na cześć Pana. Wigilia sprawowana tej nocy, upamiętnia świętą noc zmartwychwstania Pana, jest jakby "matką wszystkich świętych wigilii". Kościół czuwając oczekuje Pańskiego zmartwychwstania i sprawuje je w sakramentach chrześcijańskiego wtajemniczenia. (List ŚP 77)

#### 1. Co oznacza nocna pora Wigilii Paschalnej

- I. Wszystkie obrzędy Wigilii Paschalnej odbywają się w nocy: **nie wolno ich rozpocząć**, zanim nie zapadnie noc, a należy je zakończyć przed świtem niedzieli". Zasada ta musi być interpretowana ściśle. Przeciwnie jej nadużycia i tu i ówdzie praktykowane zwyczaje sprawowania Wigilii Paschalnej o godzinie, w której zwykło się antycypować Mszę niedzielą, zasługują na odrzucenie. Przytaczane przez niektórych powody antycypowania Wigilii Paschalnej, jak np. publiczne niebezpieczeństwo, nie są wysuwane w przypadku nocy Narodzenia Pańskiego lub innego rodzaju zgromadzeń. (List ŚP 78)



- II. Od początku Kościoła, zwłaszcza podczas nocy Wigilii, obchodził doroczną Paschę, która jest uroczystością nad uroczystościami. Albowiem Zmartwychwstanie Chrystusa jest umocnieniem naszej wiary i nadziei; przez Chrzest i Bierzmowanie już zostaliśmy wczepieni w paschalne misterium Chrystusa, umarliśmy, zostaliśmy pogrzebani i wskrzeszeni razem z Nim i z nim też będziemy królować. Wigilia jest również oczekiwaniem na przyjście Pana. (List ŚP 80)

## 2. Struktura Wigilii Paschalnej oraz oznaczenie jej elementów i części

- I. Przed rozpoczęciem Liturgii Wigilii Paschalnej należy zakończyć adorację przy Grobie Pańskim. (MR s. 148).
- II. Wigilia tej nocy ma następujący układ: po krótkim obrzędzie światła (jest to pierwsza część Wigilii), Kościół święty rozważa wielkie dzieła, jakich Pan Bóg dokonał od początku dla swego ludu i wyraża ufność w słowo i obietnice Boże (część druga, czyli liturgia słowa); następnie wraz ze swymi nowymi członkami, odrodzonymi w chrzcie (część trzecia), zostaje zaproszony do stołu, który Pan przygotował Kościołowi, jako upamiętnienie jego śmierci i zmartwychwstania, w oczekiwaniu na jego przyjście (część czwarta).  
Niech nikt samowolnie nie zmienia tego porządku liturgicznego. (List ŚP 81)
- III. Część pierwsza polega na symbolicznych czynnościach i gestach, które należy wykonać z taką okazałością i szlachetnością, aby wierni właściwie zrozumieli ich znaczenie, poparte zachętami i modlitwami. Poza kościołem, o ile to możliwe, w odpowiednim miejscu przygotowuje się ognisko w celu pobłogosławienia nowego ognia. Jego płomień winien być taki, aby rzeczywiście mógł rozproszyć ciemności i noc rozjaśnić.  
Należy przygotować **świecę paschalną**, która ze względu na prawdziwość znaku winna być **odlana z wosku, corocznie nowa, jedna, zwyczajnej wielkości, nigdy zaś sztuczna**. Ma zaś przypominać Chrystusa światłość świata. Winna być pobłogosławiona przy pomocy znaków i słów podanych w Mszałe lub innych, zatwierdzonych przez Konferencję Biskupów książkach. (List ŚP 82)
- IV. Procesja, w której lud wchodzi do kościoła, kroczy za przewodem tylko światła paschału. Jak synowie Izraela nocą szli za przewodem słupa ognia, tak chrześcijanie idą stopniowo w ślady Zmartwychwstałego Chrystusa. nic nie stoi

na przeszkodzie, aby po każdej odpowiedzi "bogom niech będą dzięki", została podana jakaś aklamacja ku czci Chrystusa.

Świtało od świecy paschalnej niech się stopniowo rozszerza na świece trzymane przez wiernych, podczas gdy lampy elektryczne pozostaną jeszcze zgaszone. (List ŚP 83)

- V. Czytania Pisma świętego stanowią drugą część Wigilii. Opisują one sławne dzieła historii zbawienia. Śpiew psalmu responsoryjnego, milczenie i modlitwa kapłana dopomagają wiernym w rozmyślaniu nad tymi dziełami.

Odnowiony porządek Wigilii obejmuje siedem czytań Starego Testamentu - zaczerpniętych z Prawa i Proroków; pochodzą one z najstarszej tradycji Wschodu i Zachodu i dwa czytania z Nowego, mianowicie Apostoła i Ewangelii. W ten sposób Kościół "poczynając od Mojżesza i wszystkich proroków" wyjaśnia paschalne misterium Chrystusa. Dlatego wszędzie tam, gdzie to będzie możliwe, niech będą wykonywane wszystkie czytania, aby koniecznie była zachowana pewna długość wynikająca z natury Wigilii Paschalnej.

Jeśli jednak okoliczności duszpasterskie wymagają, aby została zmniejszona liczba czytań, należy wykonać przynajmniej trzy urywki ze Starego Testamentu, z Prawa i z Proroków; nigdy nie należy opuszczać czytania z 14 rozdziału Księgi Wyjścia i odpowiadającej mu pieśni. (List ŚP 85)

- VI. Typologiczne znaczenie tekstów Starego Testamentu zakorzenia się w Nowym i ukazuje się przez modlitwę wypowiedzaną przez kapłana celebransa po każdym czytaniu; stosowną rzeczą będzie także wprowadzić wiernych w to znaczenie przez krótkie wyjaśnienie. Może ono być podane przez samego kapłana lub przez diakona.

Komisje liturgiczne krajowe lub diecezjalne nich przygotowują dla duszpasterzy odpowiednie pomoce.

Po czytaniu śpiewa się psalm, lud zaś wykonuje refren. W tym powtarzaniu części należy zachować rytm, który by sprzyjał pobożnemu uczestnictwu wiernych. Pilnie trzeba czuwać nad tym, aby **ludowe piosenki nie były wykonywane zamiast psalmów**. (List ŚP 86)

- VII. Po czytaniach ze Starego Testamentu śpiewa się hymn «Chwała na wysokości Bogu», podczas gdy - zgodnie z miejscowymi zwyczajami - biją dzwony; następuje kolekta i przechodzi się do czytań z Nowego Testamentu. Czyta się

pouczenie Apostoła dotyczące chrztu jako wszczęcia w paschalne misterium Chrystusa.

Następnie wszyscy wstają i kapłan trzykrotnie intonuje "Alleluja", stopniowo podnosząc głos, lud zaś tę aklamację powtarza. Jeśli jest to konieczne, psalterzysta lub kantor wykonuje "Alleluja", która to aklamację podejmuje lud powtarzając ją między wersetami Psalmu 117, tylekroć cytowane przez Apostołów w przepowiadaniu paschalnym (94). Wreszcie zwiastuje Zmartwychwstanie Pańskie w Ewangelii, która stanowi jakby szczyt całej Liturgii Słowa. Nie należy pomijać po Ewangelii choćby krótkiej homilii. (List ŚP 87)

- VIII. Trzecią część Wigilii stanowi liturgia chrzcielna. Chrystusowa i naszą Paschę sprawujemy teraz w sakramencie. Jasno się to wyraża w kościołach mających źródło chrzcielne (chrzcielnicę), a jeszcze bardziej, kiedy odbywa się chrześcijańskie wtajemniczenie dorosłych lub przynajmniej chrzest dzieci. Także jednak wtedy, gdy nie ma kandydatów do chrztu, w kościołach parafialnych odbywa się błogosławieństwo wody chrzcielnej. Jeśli to błogosławieństwo odbywa się nie przy chrzcielnicy, lecz w prezbiterium, wodę chrzcielną należy potem przenieść do chrzcielnicy, gdzie będzie przechowywana przez cały czas Wielkanocy. Gdzie zaś nie ma kandydatów do chrztu ani nie ma błogosławieństwa wody chrzcielnej, upamiętnienie Chrztu dokonuje się przez pobłogosławienie wody przeznaczonej do pokropienia ludu. (List ŚP 88)
- IX. Dziś można uzyskać odpust zupełny za odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych (EI 28, 1)
- X. Potem odbywa się odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych. Kapłan - celebrans poprzedza je zachętą. Wierni stoją i trzymając w rękach zapalone świece, odpowiadają na pytania. Następnie zostają pokropieni wodą: w ten sposób gesty i słowa przypominają im przyjęty Chrzest. Kapłan celebrujący kropi lud przechodząc przez kościół, podczas gdy wszyscy śpiewają antyfonę «Vidi aquam» lub wykonują inny śpiew o wydzwięku chrzcielnym. (List ŚP 89)
- XI. Sprawowanie Eucharystii stanowi czwartą część Wigilii i jej szczyt; jest ona bowiem najpełniej sakramentem paschalnym, czyli upamiętnieniem Ofiary Krzyża i obecnością Chrystusa zmartwychwstałego, jest dopełnieniem

chrześcijańskiego wtajemniczenia i przedsmakiem wieczystej Paschy. (List ŚP 90)

- XII. Należy uważać na to, aby ta Liturgia Eucharystyczna **nie była sprawowana w pośpiechu**; owszem, wypada, aby wszystkie obrzędy i słowa otrzymały jak największą siłę wyrazu, modlitwa powszechna, w której nowo ochrzczeni, jako już wierni wykonują swe królewskie kapłaństwo, procesja na przygotowanie darów z udziałem nowo ochrzczonych, jeżeli są; modlitwa eucharystyczna pierwsza, druga lub trzecia z zastosowaniem śpiewu, z własnymi formułami zmiennymi (embolizmami). Wreszcie Komunia eucharystyczna jako chwila pełnego uczestnictwa w sprawowanych misteriach. Na komunię wypada śpiewać psalm 117 z antyfoną «Nasza Pascha» lub psalm 33 z antyfoną «Alleluja, alleluja, alleluja», albo inny śpiew wyrażający paschalną radość. (List ŚP 91)

### 3. Niektóre uwagi duszpasterskie

- I. Liturgia Wigilii Paschalnej winna być wykonana tak, aby obdarzyła lud chrześcijański bogactwem modlitw i obrzędów; trzeba, dlatego zadbać o prawidłowość rzeczy, o uczestnictwo wiernych oraz o to, aby w jej sprawowaniu nie brakowało ministrantów, lektorów i scholi śpiewaków. (List ŚP 93)
- II. Należy przewidzieć możliwość zgromadzenia się w jednym kościele wielu wspólnot, kiedy z powodu ich bliskości lub szczupłości nie można przygotować pełnej i uroczystej celebracji. Trzeba dążyć do tego, aby grupy specjalne uczestniczyły w Wigilii Paschalnej, w której wszyscy wierni schodzą się razem, mogliby głębiej odczuć sens kościelnej wspólnoty. (List ŚP 94)
- III. Trzeba uważać, aby w zapowiadaniu Wigilii Paschalnej nie przedstawić jej jako ostatniego momentu Wielkiej Soboty. Lepiej będzie mówić, że Wigilia Paschalna jest sprawowana "w noc Paschy" i to jeden akt kultu. Zachęca się duszpasterzy, aby w katechezie do wiernych pilnie pouczali o potrzebie udziału w całej Wigilii. (List ŚP 95)
- IV. Konieczną jest rzeczą, aby duszpasterze w trosce o coraz lepsze sprawowanie Wigilii Paschalnej zdobywali coraz głębszą znajomość tekstów i obrzędów tak, by mogli przekazywać prawdziwą mistagogię. (List ŚP 96)

- V. Odprawianie samej Mszy św. bez obrzędów Wigilii Wielkanocnej jest niedozwolone.
- VI. Przy wszystkich obrzędach liturgicznych kapłan (kapłani koncelebrujący) i asysta ubrani są tak jak do Mszy św., w szaty koloru białego.
- VII. Orędzie wielkanocne w dłuższej i krótszej formie może śpiewać, w razie koniecznej potrzeby, także kantor, który nie jest diakonem; ten jednak nie otrzymuje błogosławieństwa od celebransa i opuszcza drugą część wstępu orędzia (od słów: „a zatem proszę was, bracia” i pozdrowienie „Pan z wami”). (MR s. 154)
- VIII. Jedyną okazją do okadzania paschału ma miejsce przed wykonaniem orędzia wielkanocnego przez diakona lub kapłana. h

#### 4. Dzień Wielkanocny

- I. Mszę św. w dzień Wielkanocny należy sprawować z całą uroczystością. Jako akt pokuty dobrze będzie zastosować dzisiaj pokropienie wodą pobłogosławioną w Wigilię; należy wtedy śpiewać antyfonę "Vidi aquam" lub inną pieśń o charakterze chrzcielny. Tą samą wodą wypełnia się także kropielnicę przy wejściu do kościoła. (List ŚP 97)
  - II. Tam, gdzie istnieje należy zachować, a jeśli nie - wprowadzić tradycję sprawowania w dniu Paschy owych Nieszporów chrzcielnych, w których podczas śpiewu psalmów odbywa się procesja do chrzcielnicy. (List ŚP 98)
  - III. Paschał mający swoje miejsce przy ambonie lub przy ołtarzu, winien być zapalony przynajmniej we wszystkich uroczystych celebracjach liturgicznych tego okresu, a więc we Mszy, w Jutrznii i w Nieszporach aż do Niedzieli Pięćdziesiątnicy. Od tej niedzieli Paschał niech będzie ze czcią ustawiony w chrzcielnicy i niech podczas sprawowania chrztu będą od niego zapalone świece ochrzczonych. Podczas liturgii pogrzebu należy ustawić paschał przy trumnie na znak, że śmierć jest dla chrześcijanina jego własną Paschą. Poza okresem wielkanocnym nie należy zapalać paschału ani nie przechowywać go w prezbiterium. (List ŚP 99)
- W tradycji miejscem dla paschału było sąsiedztwo ambony.